BESCHRIJVING DER KAART,

VOORSTELLENDE

DE BELEGERING VAN DE STAD BATAVIA.

1628.

Affteyckening hoe den machtichsten Coninck van Java Mayor, genaemt Choechoenang en by d' onse den Mattaram, met dertich duysent man onderleyt heeft d' stadt Batavia te vermeesteren, eerst met surprise onder vruntel. schyn, daernaer met openbaer gewelt, en̄ eyntl. met belegeringe drie maenden negen dagen, synde syn volck voor Batavia aengecomen den 25sten Augustus 1628 en̄ weder affgetrocken 3^{den} December daer aen volgende, met groot verlies van de syne; alsoo de gemeene opinie is, dat van de dertich duysent, niet boven thien duysent man in̄ Mattaram souden syn gekeert; synde seer veele in de belegeringe doot geslagen, noch meer van honger gestorven, ende geheel veel verloopen, omme de harde regeringe van den Mattaram t' ontgaen.

1. T' casteel Batavia.
2. De punt Diamant }
3. Den Robyn. } In steen opgetrocken.
4. Den Saphier. }
5. De Peerle. } Dese twee bolwercken syn gedurende de belegering verhoocht, vergroot ende met houtwerck rontsomme beseth ende geslooten.
6. De brugge van 't casteel, synde gedurende de belegering met een valbrugge ende hamey versterckt.
7. 't Pleyn tusschen 't casteel ende de stadt.
8. De stadt Batavia.
9. 't Stadthuys, 't welck gedurende den oorloch met vier wtstekende

galderyen versterckt ende met groff geschut gearmeert is geweest, alwaer de Burgery haer rendevoes hadden, nevens een comp^{e}. soldaten van 100 coppen extraordinary wt 't casteels garnisoen tot assistentie vañ Burgery en besetting.

10. De Reduyt Gelderlant. 11. De Reduyt Hollant. 12. De Reduyt Zeelant.	Syn drie Reduyten in steen eñ calck opgemaeckt, lange te vooren voltrocken, eer des Mattarams volck vyantschap bethoonden.
13. De Reduyt Vrieslandt. 14. De Reduyt Groningen. 15. Twee wachthuysen by oosten de stadt, tusschen de Reduyten. 16. De Reduyt Utrecht. 17. De Reduyt Brabant. 18. Twee wachthuysen tusschen de Reduyten Utrecht eñ Brabant by zuyden de stadt.	Dese reduyten en wachthuysen syn alle gemaeckt terwijle de stadt belegert was; synde de reduyten massiff van aerde opgevult eñ met houtwerck begort.

19. 't Huys van den Mayor Vogel, 't welck voor een reduyt diende terwyle de stadt aen de zuytsijde heel open was.

20. Een Chaloupe. 21. 22. Syn twee chiampans off gesloten vlotschuyten met schut versien.	Liggende in de riviere op de wacht by westen de stadt tot bescherminge derselver, alsoo de stadt aen die cant met geen reduyt beset is.

23. Het affgesneden deel van de stadt, by ons geraseert ende verbrandt, wtgesondert de kerck.

24. De kerck by nacht door den vyant affgebrant.

25. De brug over de groote rivier, alias de Engelse brug, door den vyant afgebrant.

26. De Lantpoorte eñ brugge, door den vyant affgeworpen en verbrant.

27. 't Pleyn van 't Sieckenhuys.

28. 't Huys of Reduyt Brassenburch, by ons geraseert.

29. Pinangthuyn van Capiteyn Hendrick Lievensz, welcke door ons, wanneer den vyant in 't zuytweste de Staat aprocheerde, meest omgehouwen ende geraseert is.

90. Houten bruggen of vlotten op 't water over de stadts grafft, daer over d' wtvallen syn gedaen.

31. Brugge over de Rivier op boots en schuyten.

32. De huysing van Generale Ontfangh.

33. Het Tolhuys eñ den boom, daermede de rivier des nachts geslooten wort.

34. Den weer achter de huysing van Generalen Ontfang, lopende langs strand naer Ancque, daer vele van den vyant hun met de vlucht in 't bos salveerden, als van 't casteel affgeslagen wierden.

35. 't Engels huys, synde by nacht in brand geraeckt eñ de muyren naderhant door ons voorts geraseert, omme voor te comen dat den vyant sich daer niet in quame verstercken.

36. Clappusthuyn van den Predicant Danckert, by ons omgehouden als wanneer den vyant de stadt in 't Zuytweste met zyn leger naerderde.

37. Syn twee van onse Tingans, liggende op de wacht om te verhinderen dat seecker seven praeuwen van Bouracxa, die pas hadden versocht naer Malacca te mogen gaen, niet by de binnenliggende praeuwen souden vaeren, om alsoo voor te comen dat se de praeuwen die binnen lagen ende haer geweer naer oude costuyme overgegeven hadden, met nieuw geweer niet versien souden; waer wt den eersten alarme des nachts ontstont, alsoo met gewelt tegen onse wacht indrongen.

38. Syn drie troupen, namentlijck de compagnie van Capiteyn van der Plate ende 50 soldaten wt 't casteel, met eenige burgers, samen omtrent hondert ende vyftich man sterck, dryven den vyant wt d'affgesneden stadt, omtrent de Reduyt Hollandt, onder de letter I.

39. Is een troup van vyffentsestich soldaten, gesecondeert met eenige Japanders ende Mardyckers, slaen den vyant wt syn halve mane, onder de letter K, ende wierd voorsz. aproche by de Chineesen geslecht.

40. Dit syn de troupen die de reduyt Hollant ontsetten, den vyant wt alle syn aproches, tot thien in 't getal, slaende, ende tot in syn leger dryven; d' wtvalders waren sterck drie hondert soldaten, hondert burgers eñ wierden gesecondeert met een groot getal van Chineesen eñ Mardyckers; niet min als drie hondert van den vyant syn in dese

rescontre dootgeslagen, ende alle d' opgeworpen wercken werden dien dach by d' onse geslecht ende verbrant.

41. Dit syn de troupen onder 't gebiet van Gouverñ. Jaecques le Febvre als Veltoverste, die den vyant den 21°. October 1628 wt zyn leger slaen ende 't velt deden ruymen, sterck synde omtrent twee duisent acht hondert ende sessensestich coppen, namentl.:

24	Ruyters	24
6	Comp^en soldaten, yder van 70 coppen	420
3	Vaendels burgers	210
3	Vaendels Japanders ende Mardyckers	210
42	Bosschieters eñ Bootsgesellen tot de vierwercken	42
700	Gewapende Chinesen eñ omtrent 800 byloopers	1500
	Tot Pionniers vañ comp^e. lyffeygenen	260
	Met 200 bijloopers vañ burgers slaven	200
	Coppen	2866

Ende waren dese troupen door d' heer Generael Coen gelast 't quartier van Oecker ende Sammadang eerst aen te tasten, en by 't wttrecken ende bespringen van de vyandt dese naer volgende ordre te houden, namentlyck:

41. A. d'Avantgarde, bestaende wt drie vendels, te weten, die van den Capiteyn Dietloff Specht, Ghysbert van Lodensteyn, ende van wegen de Burgers, den Capiteyn Symon Bolentyn. Ende wierd geleyt door Adrian Anthonisz., Capiteyn van 't Garnisoen des Casteels Batavia.

41. B. De bataillie wierd geleyt by den Mayor Vogel, bestaende wt de comp^e. van den Capiteyn Jochum Roeloffsz., die van den Ontfanger Maseyck ende Hendrick Lievensz. wegen de burgerije. Hierby hielt sich te paerde den Veltoverste d' heer Jaecques le Febvre, vergeselschapt met den Commissaris van der Lee ende andere vrijwillige, met den stalmeester van d'heer Generael.

41. C. d'Arriere garde, wierd geleyt by den Commandeur Adriaen Block Maertsz., ende bestont wt de Comp^e. van den Capit. Hans Juriaen, Adriaen van Son ende Gommarus van Staen, burger.

41. D. De Mardyckers en de Japanders worden aengevoert door den Commandeur Frederick Kistiens, geassisteert met den Oppercoopman Jacob Jansen Patacca.

41. E. De Chineesen, ende wierden geleyt by den President van Schepenen Hans Putmans, geassisteert van Dirck Jan Jemming ende den Coopman Cornelis Drent.

d' Avantgarde marcheert naer den vyant, hebbende ter rechterhant de Mardyckers ende op de slinckerhant de Japanders, ende vóór haer de Bosschieters met vierwercken. Den vyant wort vermeestert ende wt syn sterckte gedreven, 't vaendel van de Japanders was eerst op des vijants werck.

d' Avantgarde trecken voort naer 't quartier vañ den Veltoverste den Tommagon Bouracxa, valt van achteren in syn sterckte; hier wort den Capiteyn Dietloff Specht ende den Vendrich Storthemel met een pieck dootgesteecken ende den Luytenant Sebolt Wonderaer gequest; ondertusschen vielen de Chinesen furieuselyck van vooren op gemelte quartier aen, ende wierd' den vyant vechtenderhant wt syn legerplaetse geslagen, ende eyntelick geheel in de vlucht wt het velt gedreven. In dese rescontre syn omtrent hondert van den vyant op de plaetse ende ende in de riviere doot gebleven, daer onder den Tommagon Bouracxa met syn outste soon; van onse syde hadden vyff dooden, drie Nederlanders en twee Japanders, met vyfftich gequeste, daer onder 26 Nederlanders.

42. Syn twee gedeckte chiampans off vlotten ende seven boots, gemant met hondert ende vyfftich matrosen, welcke expres geordonneert waeren om 't quartier van Bouracxa t' abuseren ende alarme te houden, ende daermede voor te comen dat geen assistentie deden aen 't ander quartier; ende terwyle dit vaertuych doende was eñ geweldich tegen den anderen schoten, wierd 't quartier van Oecker en Sammadang vechtenderhant ingenomen.

43. Het steenen huys ofte reduyt op Dircx lant, door den vyant geruyneert ende affgeworpen.

44. Zijn 6 ruyters, ryen op hasard ende brengen twee Hoofden binnen.

A. Syn zeven Javaense praeuwen, die, soo wtgaven, niet binnen begeerden te wesen, maer versochten pas om naer Malacca te varen.

B. Is een troupe van omtrent veertich Javaense praeuwen, liggende buyten den boom, daer wt den aenval op 't Casteel aen 't bolwerck de Peerle wierd gedaen; waren sterck van volck, met die binnen waren omtrent duysent wtgelesen mannen.

C. Een ander troupe van omtrent twintich Javaense praeuwen, liggende binnen den boom in de riviere, tegen over 't pleyn van 't casteel, tusschen den Diamant ende Robyn, langs de gardyn wierd gedaen.

D. 't Quartier van den Tommagon Bouracxa, Veltoverste van den Mattaram in 't leger voor Batavia, sterck 6000 man.

E. Brugge over de riviere by de Javanen gemaeckt.

F. Thuyn van d' Ed. heer Generael, daerinne hun een gedeelte van de Tommagons leger beschanst hadden.

G. Trencheen ende buytenwachten voor 't quartier vañ Veltoverste den Tommagon Bouracxa.

H. 't Quartier van die van Oecker ende Sammadang, sterck vier duysent man.

I. Naer dat hem den vyant den 26sten Augusty in groot getal omtrent den stadt in ordre met vliegende vaendels verthoont hadden, valt des nachts daaraen, met omtrent duysent man, in de afgesneden stadt; meynt de reduyt Hollandt aff te snyden eñ sich aldaer te begraven, maer wierd des morgens met verlies van veel van de haren daer weder wtgedreven.

K. 's Vyants halve maene van hout ende aerde opgeworpen tot binnen scheut van een pistool aen de stadt.

L. Syn de retrenchementen ende naerderingen door den vyant op een nacht tegen de reduyt Hollant opgeworpen, als wanneer voornamen deselve te bestormen, onder de voet te rammen eñ met ladders te beklimmen, doch te vergeeffs ende wierd des morgens daervan ende wt alle syn aproches gedreven.

M. Syn schieterije huysgens op de riviere onder voorsz. reduyt gebracht, van riedt off bamboes gemaeckt.

AA. Is 't quartier van Tommagon Seragulague, sterck omtrent

veerthien à vyfftien duysent man, synde voorsz. Tommagon met een leger van twintich duysent man te lande vañ Mattaram tot secours van Bouracxa affgezonden, welck leger den 22^{seen} October voor Batavia aenquam, als wanneer daechs te vooren 't leger van Bouracxa opgeslagen was.

BB. Is 't leger van den vyandt onder 't commandement van den Veltoverste Seragulague, in 't Zuytwest vañ stadt, sterck omtrent vyff à ses duysent man.

CC. 's Vyants halve mane, synde van hout ende aerde opgeworpen, binnen canonscheut van de reduyt Zeelant.

DD. Syn buytenwachten van den vyandt.

EE. 't Quartier van Kiay du Paty Mandura Radja en Kiay du Paty Opusanta, met hun eygen volck, sterck omtrent duysent man, onder 't gebiet vañ Tommagon Seragulague herwaerts gecomen, synde dit quartier nevens een ander beschansing voor de poorte van den thuyn van d'Ed. heer Generael, naer dat Bouracxa van daer opgeslagen ende doot gebleven was, door dese Edel(lieden) op nieuws begrepen ende gefortificeert. Dese twee Edel(lieden) hebben op twee bysondere nachten haer begeven met omtrent drie hondert man in d' affgesneden stadt, tusschen de reduyt Hollant ende de punt Wttrecht, omme de reduyt Hollant te vermeesteren, off pertye volckx, die deselve mocht comen om t' ontsetten, te slaen; onderleyden de muyeren van voorsz. reduyt Hollandt met behendicheyt door te breecken; maer ontdeckt wordende liepen met groote troupen verbaest door, met verlies van 10 à 12 van de hare.

FF. Brug over de riviere, omtrent 't Huys off reduyt op Dircxlandt bij den vyant gemaeckt.

GG. Is de plaats daer den Tommagon Seragulague drie dagen voor syn vertreck Kiay du Paty Mandura Radja ende Opusanta met hun volck, t' samen seven hondert vier en veertich personen (by d'onse getelt) door ordre van den Mattaram, by forme van Justitie, omdat haer niet doot gevochten off Batavia niet overwonnen hadden, heeft doen ombrengen ende vermoorden, daervan de principaelste onthooft ende de reste de handen op de rugge gebonden met een crits off Javaense poignaert 't hart affgesteecken syn.

HH. Omtrent een myle boven 't leger, te landewaert inne, op een plaetse by d' onse genaemt de Pannebackerye, heeft den Tommagon Seragulague, dartich dagen lanck, duysent man daechs doen graven omme de rivier van de stadt Batavia aff te leyden eñ een ander gang naer de zee te doen loopen, ten eynde dat d' onse door gebreck van water genootsaeckt mochten worden Batavia van selffs te ruymen; maer siende hoe weynich in die tyt voirderden ende hoe des Mattarams volck van selffs door hongersnoot cousumeerde, heeft 't werck laten steecken.

Buiten op staat:

Beschrijving eñ affteeckeninge

vañ Belegeringh der stad Batavia.

N°. 9. Amsterdam.

Bij resolutie van 21 Aug. 1629 is de vermaarde Hessel Gerritsz. geautoriseerd eene kaart van Batavia te maken: "Is oock goedgevonden "dat de Camer van Amsterdam sal accorderen over de conterfeytselen "van Batavia, die hij voor de Cameren gemaakt heeft, met expresse "resolutie van dese vergadering dat men voortaen geen caerten ofte con-"terfeytselen van die of andere plaetsen meer en sal laeten maecken, "sonder consent van de Seventiene." Bij resolutie van den 18^{den} Maart 1619 werd hem toegezegd, dat "wanneer hij de Comp^{e}. getrouwelyck "blijft dienen, hij sonder pregnante redenen haer niet en sal verlaeten, "maer als caertemaker continueeren." Zijne eerste aanstelling is niet door mij gevonden.

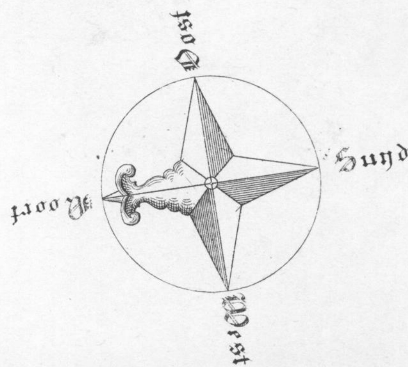
Daar echter de kaart van Frans Flors van Berckenrode (over wien men zie Bodel Nijenhuis, Verh. Kon. Instit. 2de kl. 1845) den 3^{den} Maart gedagteekend is, blijkt het dat deze de prioriteit heeft. Het origineel er van bevindt zich in het oud Koloniaal Archief te 's Gravenhage.

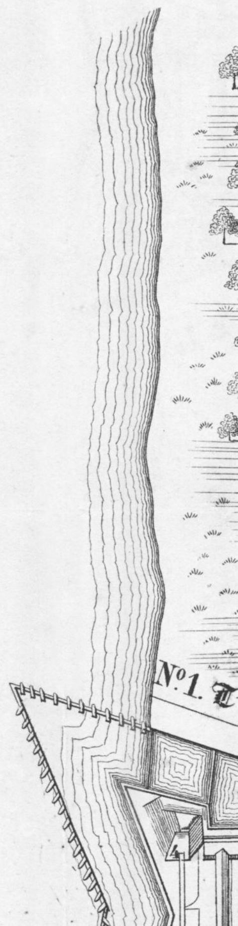
P. A. LEUPE.

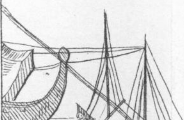
Afftenckening hoe den L

onderlent heeft d'stadt Batavia t

van den 25sten Augustus 1628 t

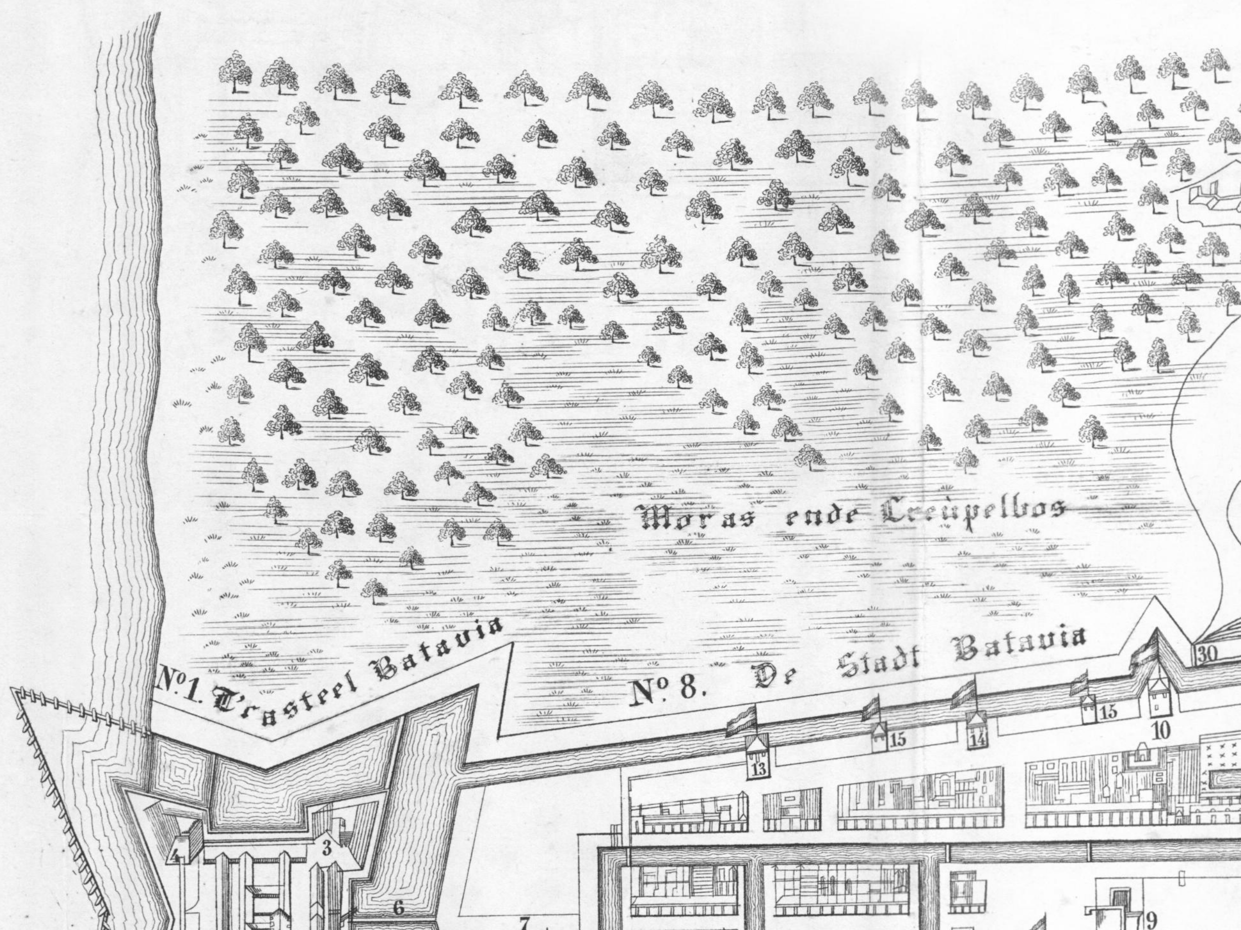

ning hoe den Coninck van Java Mayor,

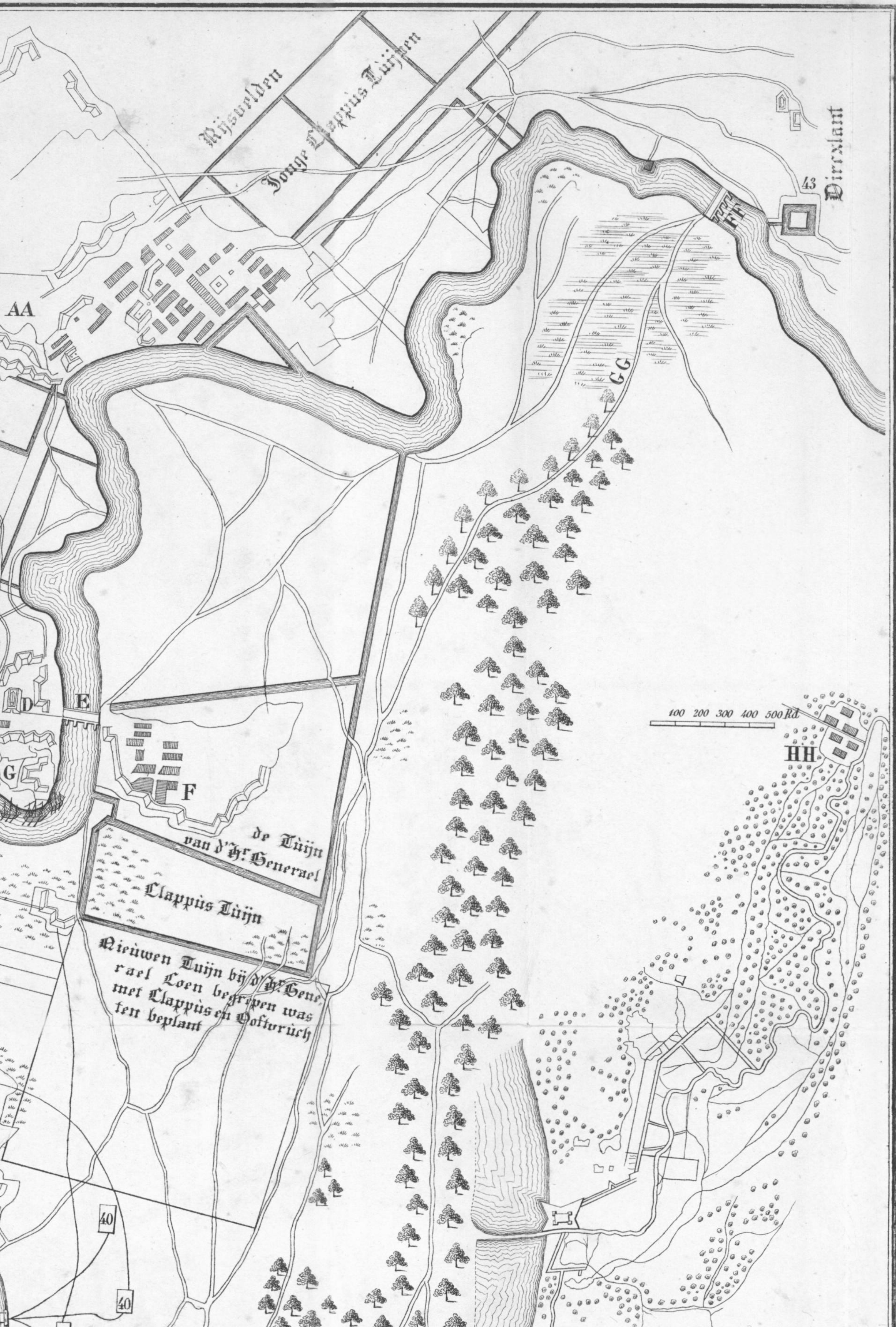
d'stadt Batavia te vermeesteren, met belegeringe

n Augustus 1628 tot 3den December.

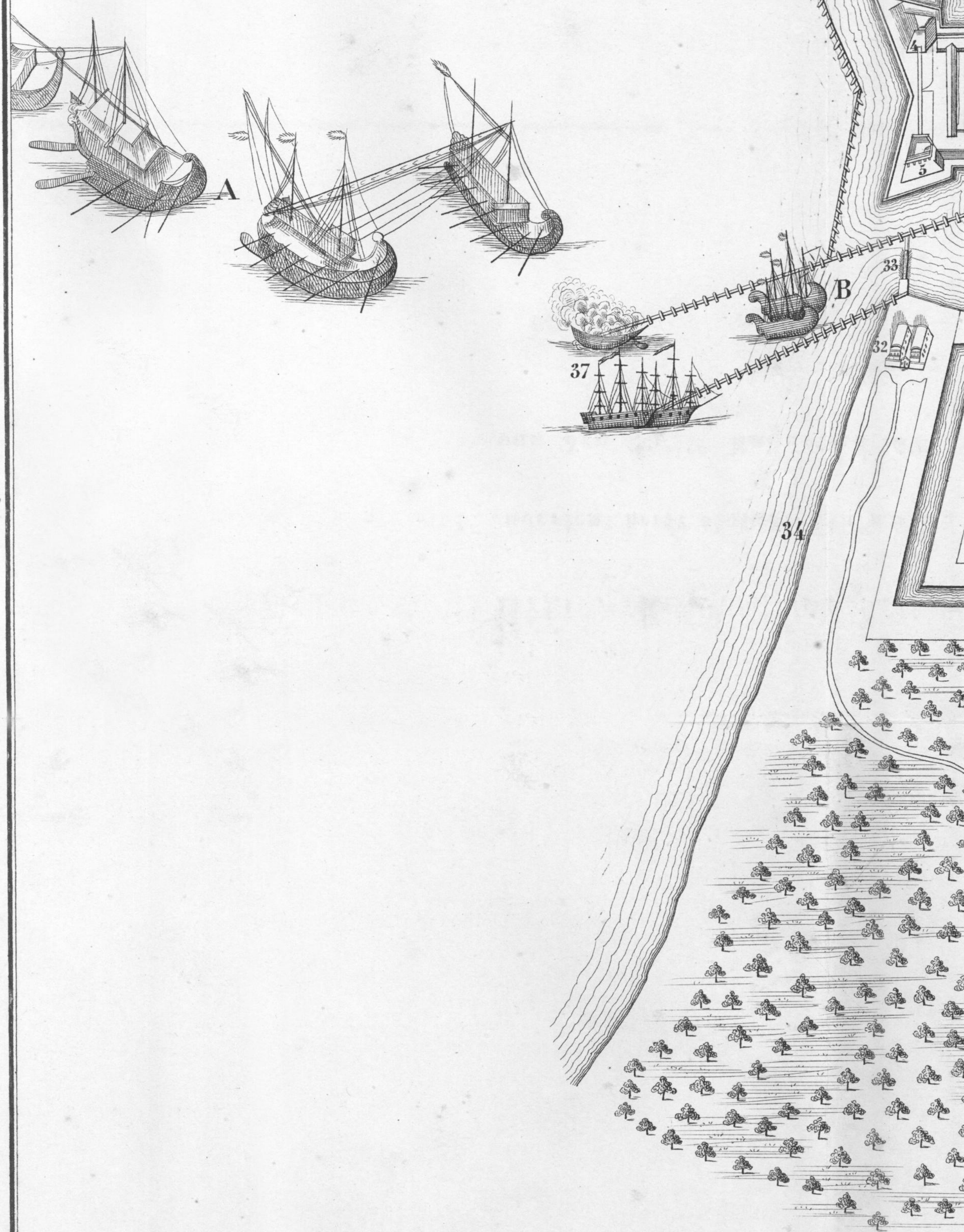

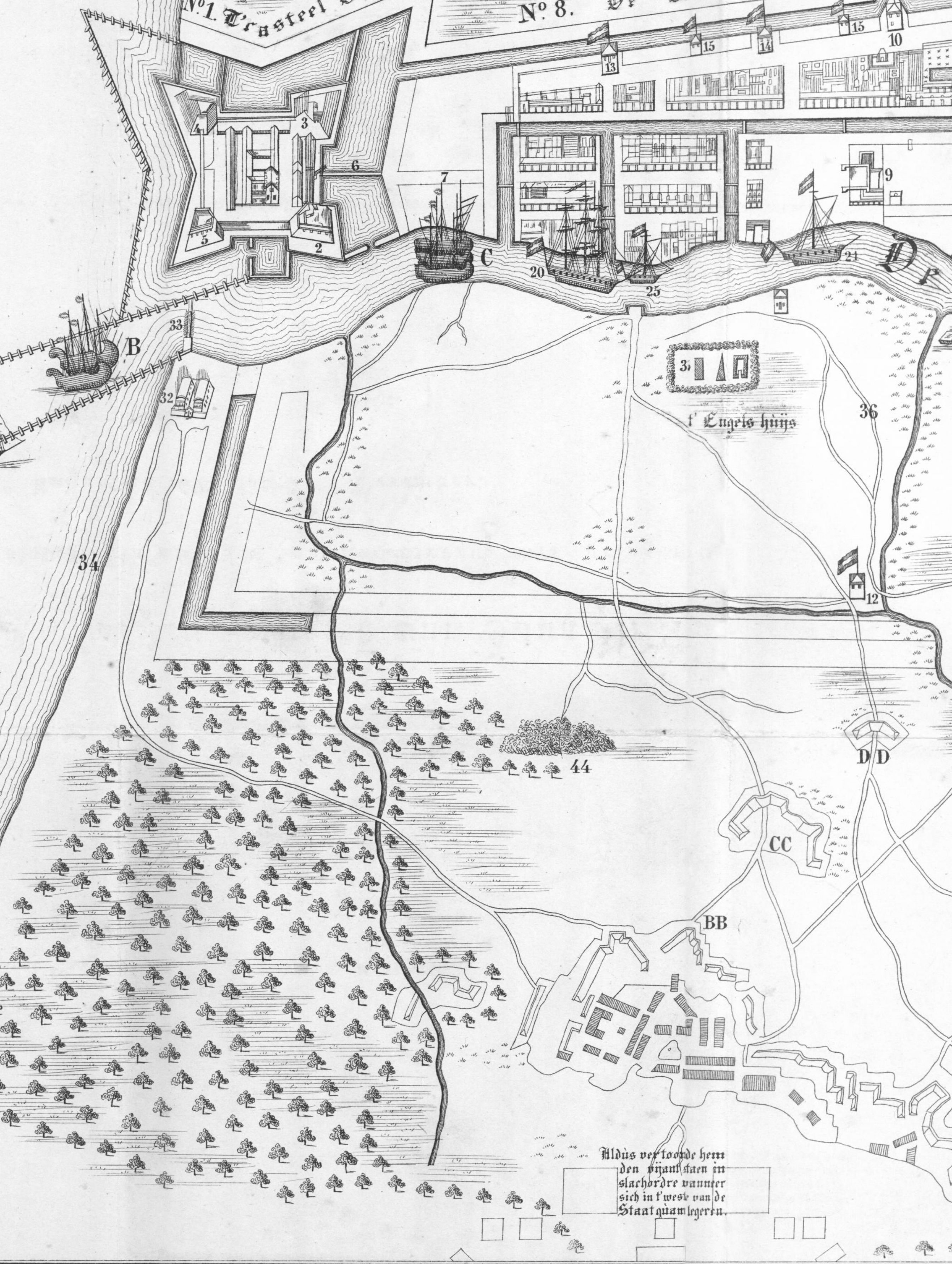
AA
T'chines Kerckhoff
D
E
F
G
H
EE
41
Ruijters
41 b
41 c
41 d
41 a
41 e
42
d'Heerewech
K
L
M
39
40
Batavia
30
26
11
16
38
15
10
14
N°23. D'Afgesneden
Stadt
27
I
18
19
9

Rÿsvelden
Jonge Clappus Tuijnen
Dirrxlant
43
FF
AA
GG
D
E
G
F
de Tùijn
van d'H:r Generael
Clappùs Tùijn
Nieùwen Tuijn bij d'H:r Gene
rael Coen begrepen was
met Clappùs en Oosterùich
ten beplant
100 200 300 400 500 Rd
HH
40
40

Floris v. Berkeroode fecit.

Freder. Muller. Amst. Ex

Freder. Muller. Amst. Exc.

Konink^e lith. v. C. W. Mieling.